

T. B. M. M.

(S. Sayısı : 479)

İthalde Alınacak Damga Resmi Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/751)

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : K. K. Gn. Md. 07/101-71/05626

16.10.1990

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Maliye ve Gümrük Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 12.10.1990 tarihinde kararlaştırılan "İthalde Alınacak Damga Resmi Hakkında Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ekli olarak gönderilmiştir.

Komisyonlarda ve Genel Kurulda öncelik ve ivedilikle görüşülmesinin teminini arz ederim.

Yıldırım Akbulut

Başbakan

GENEL GEREKÇE

Bilindiği üzere; yıllardan beri, ithal edilen eşyaya ait Gümrük Giriş Beyannamesi veya sair giriş tahakkuk evrakı, eşyanın gümrük vergisine esas olan değeri üzerinden ithalde alınacak damga resmine tabi tutulmuştur.

İthalde alınacak damga resmi, ithalatı sınırlayıcı özelliği nedeniyle Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşması (General Agreement on Tariffs and Trade-GATT)'nin I ve II. maddelerine aykırı olmakla birlikte, aynı Anlaşmanın XXV/5 inci maddesi uyarınca GATT'a taraf devletlerin GATT Konseyinden almış oldukları aykırılık kararları ile uygulama imkânı bulunmaktadır.

GATT Konseyinden böyle bir aykırılık kararı alınması, GATT'a taraf devletlerin tepkilerini ortadan kaldırma ve karşı müeyyide uygulamalarını önleme amacına yöneliktir. Oysa, bu resmin Türkiye'de uygulamaya konulabilmesi için sadece GATT Konseyinden aykırılık kararının alınması yeterli değildir. Anayasamızın 73 üncü maddesi uyarınca, ayrıca; bu resmin alınmasına imkân veren kanunî bir düzenlemeye ihtiyaç bulunmaktadır.

Nitekim, ilk defa 15.2.1963 tarih ve 185 sayılı Kanun ile beş yıllık geçici bir süre için uygulamaya konulan ithalde alınacak damga resminin yürürlük süresi, bugüne kadar muhtelif kanunlarla yedi defa uzatılmış ve herbirinin dayanağını GATT Konseyinden alınan aykırılık kararları teşkil etmiştir.

GATT Konseyinden alınan 6.12.1989 tarihli son aykırılık kararı ile söz konusu resmin Türkiye'de 31 Aralık 1991 tarihine kadar alınmasına imkân tanınmış olduğu halde, İthalde Alınacak Damga Resmi Hakkında Kanunun yürürlük süresi 1990 Mali Yılı Bütçe Kanununun 60 ncı

maddesinin (a) bendi ile 31 Aralık 1990 tarihine kadar uzatılmış, 27.7.1990 tarihli ve 101-71/04007 sayılı Başbakanlık tezkeresi ile de "İthalde Alınacak Damga Resmi Hakkında Kanunun Yürürlük Süresinin Uzatılmasına İlişkin Kanun Tasarısı" Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuştur. Ancak, 1990 Malf Yılı Bütçe Kanununun söz konusu hükmü, Anayasa Mahkemesi tarafından, ithalde alınacak damga resminin yürürlük süresinin uzatılması bütçenin uygulamasına ilişkin olmadığı gerekçesiyle, 5 Eylül 1990 tarih ve 20626 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 28.6.1990 tarih ve E. No. : 1990/6, K. No. : 1990/17 sayılı Kararı ile iptal edilmiştir.

Anayasa Mahkemesinin söz konusu Kararının Resmî Gazetede yayımlandığı 5 Eylül 1990 tarihine kadar, 7.2.1967 tarih ve 828 sayılı İthalde Alınacak Damga Resmi Hakkında Kanunun yürürlük süresini uzatan bir Kanunun çıkarılması mümkün olmadığından 828 sayılı Kanun tamamen yürürlükten kalkmış Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan Tasarımın da hukukî dayanağı kalmamıştır.

Belirtilen sebeplerle, ithalde alınacak damga resmi uygulamasına imkân veren ayrı bir Kanun Tasarısı hazırlanmış ve Yüce Meclisin huzuruna getirilmiş bulunmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — Bu madde ile ithal edilen eşyalara ait Gümrük Giriş Beyannamesi ve sair giriş tahakkuk evrakı ithalde alınacak damga resmine tabi tutulmaktadır.

Bu resmin mükellefiyeti, gümrük vergisine ilişkin ödeme mükellefiyetinin başladığı tarihte doğmaktadır.

Resme tabi eşyanın gümrük vergisine esas olan değeri üzerinden alınacak olan resmin nispeti, % 10 olarak öngörülmektedir. Ancak Bakanlar Kurulu, bu nispeti, eşyalar ve ülkeler itibarıyla bir katına kadar artırabileceği gibi sifıra kadar da indirebilecektir.

Diğer taraftan, istisnaî ithalat ile servet transferi yoluyla yapılacak ithalatta resmin nispeti % 100 olarak uygulanacaktır.

Ayrıca, 27.2.1967 tarihli ve 828 sayılı Kanun ile damga resmi istisna veya muafiyeti tanınmış olun kurum veya kuruluşlara bu Kanun ile de aynı istisna veya muafiyet tanınmış bulunmaktadır.

Ancak, madde metninin yedinci fıkrasında belirtilenlerin dışındaki özel kanunların her türlü ithal vergi ve resim muafiyeti tanıyan hükümleri damga resmi açısından geçerli olmaya- cak, bu gibi durumlarda da damga resmi alınacaktır.

Geçici Madde — Bu madde ile Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte fiilen ithal edilmemiş eşyaya ait giriş tahakkuk evrakı da resim kapsamına alınarak, bu konuda doğabilecek ihtilafların önlenmesi amaçlanmıştır.

Madde 2. — Yürürlük maddesidir.

Madde 3. — Yürütme maddesidir.

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

25.10.1990

Esas No. : 1/751

Karar No. : 137

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Maliye ve Gümrük Bakanlığınca hazırlanarak, Bakanlar Kurulunca 16.10.1990 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 17.10.1990 tarihinde Komisyonumuza havale edilen "İthalde Alınacak Damga Resmi Hakkında Kanun Tasarısı" Komisyonumuzun 24.10.1990 tarihinde yaptığı 9 uncu birleşimde Hükümeti temsilen Maliye ve Gümrük Bakanı Başkanlığında Maliye ve Gümrük Bakanlığı ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı temsilcilerinin de katılımıyla incelenip görüşülmüştür.

Bilindiği gibi, ülkemizde, İthalde Alınacak Damga Resmi, eşyanın Gümrük Vergisine esas olan değeri üzerinden, 1963 yılından beri uygulanmaktadır. Bu resim, ithalatı sınırlayıcı özelliği nedeniyle üyesi bulunduğumuz Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşması (GATT)'nın I. ve II. maddelerine aykırı olmakla birlikte, aynı Anlaşmanın XXV/5 inci maddesi uyarınca GATT'a taraf devletlerin GATT Konseyinden almış oldukları aykırılık kararları ile uygulama imkânı bulmaktadır. Oysa, bu Resmin ülkemizde uygulamaya konulabilmesi için GATT Konseyinden alınan aykırılık kararı yeterli değildir. Anayasamızın 73 üncü maddesi uyarınca, ayrıca, bu Resmin alınmasına imkân veren kanunî bir düzenlemeye ihtiyaç duyulmaktadır.

Nitekim, 7.2.1967 tarihli ve 828 sayılı İthalde Alınacak Damga Resmi Hakkında Kanunun yürürlük süresi GATT Konseyinden 6.12.1989 tarihinde alınan son aykırılık kararına dayanılarak, 1990 Mali Yılı Bütçe Kanununun 60 ıncı maddesinin (a) bendi ile 31.12.1990 tarihine kadar uzatılmıştır. Ancak, 1990 Mali Yılı Bütçe Kanununun söz konusu hükmü, Anayasa Mahkemesi tarafından, İthalde Alınacak Damga Resminin yürürlük süresinin uzatılmasının bütçenin uygulaması ile ilgili olmadığı gerekçesiyle, 28.6.1990 tarihinde iptal edilmiştir. İptal kararının Resmî Gazetede yayımlandığı 5.9.1990 tarihine kadar, 7.2.1990 tarihli ve 828 sayılı İthalde Alınacak Damga Resmi Hakkında Kanunun yürürlük süresini uzatan bir kanunun çıkarılması mümkün olmadığından, bu Kanun tamamen yürürlükten kalkmıştır.

Yapılan inceleme sonucunda, yukarıda açıklanan nedenlerle ortaya çıkan hukukî boşluğu doldurmak ve İthalde Alınacak Damga Resmi uygulamasına yeniden imkân vermek maksadıyla hazırlandığı anlaşılan tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca da benimsenerek maddelerinin görüşülmesine geçilmiştir.

Tasarının 1 inci maddesi ile yürürlük ve yürütmeye ilişkin 2 ve 3 üncü maddeleri aynen, Geçici Maddesi ise Geçici Madde 1 olarak numaralandırılmak suretiyle aynen kabul edilmiştir.

Ayrıca, Komisyonumuz, İthalde Alınacak Damga Resmi uygulamasına biran önce imkân verilebilmesini teminen İhtüzüğün 53 üncü maddesi uyarınca Genel Kurulda öncelikle görüşülmesini istemeyi kararlaştırmıştır.

Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan
Yusuf Bozkurt Özal
Malatya
Sözcü
Reşit Ülker
İstanbul
Üye
Mehmet Deliceoğlu
Adıyaman
Üye
Ömer Okan Çağlar
Aydın
Üye
A. *Şamil Kazakoğlu*
Bolu
Üye
Ünal Akkaya
Çorum
Üye
İsmail Şengün
Denizli
Üye
Togay Gemalmaz
Erzurum
Üye
Erol Zeytinoğlu
Eskişehir
Üye
Erol Güngör.
İzmir
Üye
Seyit Halil Özsoy
Kayseri
Üye
Şevki Göğüsger
Kırşehir
Üye
Mustafa Dinek
Konya
Üye
Mahmut Öztürk
Niğde
Üye
Zeki Çeliker
Siirt

Başkanvekili
Hazım Kutay
Ankara
Üye
Mehmet Ali Bilici
Adana
Üye
Nihat Türker
Aydın
Üye
Hilmi Ziya Postacı
Aydın
Üye
Sait Ekinci
Burdur
Üye
Muzaffer Arıcı
Denizli
Üye
Erdal Kalkan
Edirne
Üye
Mehmet Kahraman
Erzurum
Üye
Ali Topuz
İstanbul
Üye
Ülkü Söylemezoglu
Kahramanmaraş
Üye
Mustafa Şahin
Kayseri
Üye
Alaettin Kurt
Kocaeli
Üye
Sümer Oral
Manisa
Üye
Şakir Şeker
Sivas
Üye
Mahmut Alınak
Kars

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

İthalde Alınacak Damga Resmî Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — İthalat sırasında düzenlenen gümrük giriş beyannamesi, ihtiva ettiği eşyanın gümrük vergisine esas olan değeri üzerinden damga resmine tabidir.

Gümrük giriş beyannamesi düzenlenmemesi halinde, bunun yerine kullanılan sair giriş tahakkuk evrakı da aynı şekilde resme tabi tutulur.

Bu mükellefiyet, Gümrük Kanunu hükümlerine göre vergi ödeme mükellefiyetinin başladığı tarihte doğar.

Resmin nispeti % 10'dur. Bakanlar Kurulu, bu nispeti, ithal edilen eşyalar ve ithalatın yapıldığı ülkeler itibariyle ayrı ayrı veya topluca bir katına kadar artırmaya veya sıfır (0)'a kadar indirmeye yetkilidir.

Gümrük Kanunu, dış ticaret rejimi veya Türk Parası Kıymetini Koruma mevzuatı hükümleri dışında veya bu hükümlere aykırı olarak gümrüklere getirilmiş bulunan eşyanın istisnai olarak ithallerine izin verilmesi halinde veya Gümrük Kanununa istinaden tasfiye suretiyle yapılacak ithalat ile ilgili kanun, karar ve diğer mevzuat hükümleri dahilinde servet transferleri yoluyla yapılacak ithalatta bu resmin nispeti % 100 olarak uygulanır.

Geçici olarak yurda girecek eşyaya ait tahakkuk evrakı üzerinden alınacak damga resmi hakkında da gümrük vergisine ilişkin işlemler uygulanır.

14.6.1934 tarihli ve 2510 sayılı, 22.9.1941 tarihli ve 4119 sayılı, 7.3.1954 tarihli ve 6326 sayılı, 25.3.1955 tarihli ve 6529 sayılı, 20.5.1955 tarihli ve 6593 sayılı, 15.5.1959 tarihli ve 7269 sayılı, 14.5.1964 tarihli ve 474 sayılı, 20.4.1965 tarihli ve 581 sayılı, 19.7.1972 tarihli ve 1615 sayılı, 14.1.1982 tarihli ve 2581 sayılı, 1.11.1983 tarihli ve 2937 sayılı kanunlar ile bunlarda değişiklik yapan kanunlar ve milletlerarası anlaşmalarla gümrük vergisinden muaf tutulmuş veya istisna edilmiş eşyaya ait giriş tahakkuk evrakı bu resimden de muaftır.

Ancak, yukarıda sayılanlar dışında kalan özel kanunların, her türlü ithal vergi ve resim muafiyeti tanıyan hükümleri damga resmi açısından geçerli değildir.

Bu Kanun gereğince alınacak damga resmi, makbuz mukabilinde gümrük vergileri ile birlikte Gümrük idarelerince tahsil olunur.

GEÇİCİ MADDE. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte fiilen ithal edilmemiş bulunan eşyaya ait giriş tahakkuk evrakı da, bu Kanun gereğince damga resmine tabidir.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

İthalde Alınacak Damga Resmi Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Tasarının 1 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1. — Tasarının Geçici Maddesi, Geçici Madde 1 olarak aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Yürürlük

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Maliye ve Gümrük Bakanı yürütür.

<i>Y. Akbulut</i>	
Başbakan	
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>M. Keçeciler</i>	<i>K. İnan</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>H. Doğan</i>	<i>G. Tâner</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>C. Çiçek</i>	<i>I. Çelebi</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>V. Dinçerler</i>	<i>M. Yazar</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>İ. Özarslan</i>	<i>E. Konukman</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>İ. Özdemir</i>	<i>M. Taşar</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>K. Akkaya</i>	<i>H. Örüç</i>
Adalet Bakanı	Millî Savunma Bakanı
<i>M. O. Sungurlu</i>	<i>İ. S. Giray</i>
İçişleri Bakanı	Dışişleri Bakanı
<i>A. Aksu</i>	<i>A. K. Alptemoçin</i>
Maliye ve Gümrük Bakanı	Millî Eğitim Bakanı
<i>A. Kahveci</i>	<i>A. Akyol</i>
Bayındırlık ve İskân Bakanı	Sağlık Bakanı
<i>C. Altınkaya</i>	<i>H. Şuğın</i>
Ulaştırma Bakanı	Tarım, Orman ve Köy İşleri Bakanı
<i>C. Tuncer</i>	<i>L. Kayalar</i>
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı	Sanayi ve Ticaret Bakanı
<i>İ. Aykut</i>	<i>Ş. Yürür</i>
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı	Kültür Bakanı
<i>F. Kurt</i>	<i>N. K. Zeybek</i>
Turizm Bakanı	
<i>İ. Aküzüm</i>	

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Yürürlük

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Yürütme

MADDE 3. — Tasarının 3 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

